

המבקשת

חיפה כימיקלים בע"מ
על ידי ב"כ עוה"ד אלי כהן ואח'
ממשרד מגריזו, בנקל ושות', עורכי דין
"בית אירופה", שד' שאול המלך 37, תל אביב 64928
טל': 03-6060260; פקס': 03-6060266

נ ג ד

1. עיריית חיפה

ע"י ב"כ עוה"ד ענבל בן ארי, המחלקה המשפטית, עיריית חיפה
טל': 04-8357077; פקס': 04-8357014

2. היועץ המשפטי לממשלה

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טל': 02-6466715; פקס': 02-6467011

3. התאחדות התעשיינים בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד א' נייגר ואח'
ממשרד עמית, פולק, מטלון ושות' עורכי דין ונוטריון
טל': 03-5100838; פקס': 03-5100836

4. צלול – עמותה לאיכות הסביבה

ע"י ב"כ עוה"ד ח' קלעי ואח'
טל': 03-7943040; פקס': 03-7943065

המשיבים

בקשה דחופה להבהרת החלטה מטעם המדינה

המדינה תבקש כי בית המשפט הנכבד יבהיר באופן דחוף את החלטתו מיום 28.5.17 (להלן: **ההחלטה**) על רקע אשר יפורט להלן.

תמצית קביעות בית המשפט הנכבד בעניין ריקון המכל

1. בסיפת ההחלטה (סעיף 19) נקבע, בין היתר, כי "המשיב 2 ימסור לפיכך הודעה משלימה מטעמו לגבי ממצאיו ומסקנותיו ביחס לחלופות שנדונו בפיסקאות 17 ו-18 שלעיל, מעבר להודעה הנזכרת בפיסקה 16 שלעיל – עד לתאריך 15.06.2017. החלופות הנ"ל עולות בקנה אחד עם העמדה שהוצגה מטעם המשיב 2 בהודעתו המקיפה מתאריך 26.04.2017 ופותרת לכאורה באופן מידתי את הקשיים שנוצרו, והכל במגבלות הדין **ומתוך הבנה שכתאריך 31.07.2017 – המיכל אמור להיות מרוקן סופית**. הנה כי כן לא אלמן ישראל. הנמקה נוספת תבוא, ככל שהדבר ידרש – בהחלטה, או בפסק דין עוקבים" [ההדגשות מכאן ואילך הוספו].

2. קביעה זו ניתנה בהמשך לאשר קבע בית המשפט הנכבד במסגרת סעיף 16 להחלטה בו נקבע כך:

"למערכת ניתנת איפוא אורכה אחרונה להבאה חד-פעמית של אוניה, או אוניות אמוניה, ובלבד שהמשרד להגנת הסביבה והגורמים הבטחוניים הרלבנטיים יאשרו כי מילוי המיכל, ככל שיידרש, יעשה בבטיחות הראויה ובמגבלות הבטיחותיות המתחייבות ויאפשר את ריקונו הסופי לאחר מכן לא יאוחר מתאריך 31.07.2017 ועד ככלל (בכך יושלם פער הזמנים שנגרם בשל העובדה שהמערכת, על פי טענתה, לא הבינה אל נכון את החלטתנו הקודמת). הליכה במסלול זה מותנית בכך שהמערכת תמסור הודעה לבית המשפט עד תאריך 06.06.2017 כי לא תגיש כל בקשה נוספת למילוי המיכל וכי היא מתחייבת לרוקן את המיכל סופית עד כלות בהתאם לאישורים שיינתנו לה – לא יאוחר מתאריך 31.07.2017. במקביל ובהינתן שהמערכת תפעל כאמור – תימסר הודעה לבית המשפט מטעמו של המשיב 2 עד לתאריך 08.06.2017, בגיבוי חצהירים, שמבחינת גורמי הממשל והביטחון ואחריותם – מתקיימים ויתקיימו כל התנאים הבטיחוניים והבטיחותיים הנדרשים לצורך מילוי המיכל וריקונו המלא עד לתאריך 31.07.2017".

3. ברם, למען הסדר הטוב, המדינה תבקש להבהיר, בתמצית רבה בשים לב לדחיפות העניין, את מצב הדברים בכל הנוגע לסוגיית אופן ריקונו המלא של המכל ומסגרות הזמן הנדרשות לכך, לרקע השלכות אפשריות של נתונים אלה בהינתן החלטת בית המשפט הנכבד. השלכות שדומה, בזהירות הנדרשת, כי לא להן כוונה ההחלטה.

4. על רקע האמור, המדינה תבקש כי בית המשפט הנכבד יבהיר באופן דחוף את החלטתו, כך שייקבע כי ביום 31.7.17 יעמוד המכל בקו אי ספיקת המשאבות, ורק לאחר מכן יחל הליך הריקון הסופי בהתאם להוראות ומסגרות הזמן שייקבעו לעניין זה, ובכפוף להחלטה שיפוטית אחרת, ככל שתינתן.

עיקרי העובדות הצריכות לעניין

5. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 4.4.17 סוגיית אופן ריקון המכל נדונה בפני בית המשפט המחוזי בחיפה ביום 6.4.17 (ראו סעיף 6 להחלטה האמורה).

ודוק, המדובר באופן הריקון המתייחס לכמות האמוניה המצויה מתחת לרף אי ספיקת המשאבות בלבד (הוא מצב הדברים הנוכחי בקירוב; כ-340 טון אמוניה, על פי הנמסר מטעם המערכת בשים לב לכך שבשלב זה מתבצע אידוי טבעי), המחייב הערכות שונה לצורך ריקון כמות זו.

במסגרת זו הוצגו לבית המשפט המחוזי אפשרויות הריקון כפי שהוגשו למשרד להגנת הסביבה מטעם המערערת אותה העת (ריקון באמצעות אידוי טבעי, אידוי באמצעות אמוניה חמה, או ריקון באמצעות משאבה טבולה ייעודית בייצור מיוחד שתוחדר למכל דרך אחד מפתחי הגג). בתוך כך הובהרו אף מסגרות הזמנים המוערכות לביצוע הריקון המלא של המכל ביחס לכל אחת מן החלופות כאשר הובהר לבית המשפט המחוזי כי מסגרות הזמן להליך הריקון המלא של המכל באופן מבוקר ובטיחותי צפויות לארוך מספר חודשים. כך, צפי השלמת הליך הריקון המלא באמצעות האמוניה החמה הוערך בתכנית שהגישה המערערת אשר עמדה בפני בית המשפט המחוזי במשך של כחצי שנה. צפי השלמת הליך הריקון באמצעות משאבה טבולה - שאותה עת הועמד בסימן שאלה יישומי על ידי המערערת - הוערך כקצר בכארבעים יום, קרי כחמישה חודשים. (ראו לעניין מסגרות הזמן סעיף 5 להחלטת בית המשפט המחוזי).

6. בגדרי סעיף 10 להחלטתו קבע בית המשפט המחוזי, בין היתר, כי "שתי האפשרויות המקובלות גם על המשרד להגנת הסביבה (ככפוף לבדיקת התכניות ואישורן) הן אפשרות האידוי באמצעות אמוניה חמה ואפשרות המשאבה הטבולה. על פי הנתונים שהובאו בפניי נראה כי האפשרות של המשאבה הטבולה היא האפשרות העדיפה. [...], וכאשר המשימה היא ריקון המכל מהכמות של 360 טון שנותרה בו יש לערוך איזון חדש – איזון בין הסיכון הטמון באותם 360 טון אמוניה כאשר הם מצויים במכל ובין הסיכונים הצפויים מהליך ריקון של א נבחן כראוי ואינו בטיחותי דיו. לפיכך, מצד אחד יש לאפשר למערערת להגיש תכנית מפורטת לריקון המכל, באמצעות המשאבה הטבולה [...]. כן יש לאפשר למשרד להגנת הסביבה שהות מספקת על מנת לבחון את תכנית הריקון, תוך שיחוף כל הגורמים הנדרשים, לשם הבטחת פעולת הריקון".

7. בהמשך לכך, במסגרת סעיף 11 להחלטת בית המשפט המחוזי נקבעו מועדים להשלמת הגשת תכנית הריקון (באמצעות משאבה טבולה) על ידי המערערת – עד 14 יום ממועד החלטת בית המשפט המחוזי, וכן מועד לאישור תכנית הריקון על ידי המשרד להגנת הסביבה לאחר השלמת ההתייעצויות הדרושות לכך – עד 30 יום ממועד הגשת התכנית מטעם המערערת. כן נקבע כי ריקונו הסופי של המכל יחל בתוך 10 ימים מהיום בו התכניות יאושרו סופית, באופן רציף, בפיקוח המשרד להגנת הסביבה, עד לריקון המלא.

והכל, "כפוף להחלטה שניתנה על ידי בית המשפט העליון בדבר עיכוב ביצוע פסק הדין ובכפוף להחלטות נוספות, ככל שתניתנה על ידי בית המשפט העליון מכאן ואילך".

צילום החלטת בית המשפט המחוזי מיום 6.4.17, המצויה בתיק בית המשפט הנכבד, מצורף ומסומן מש/1, לשם הנוחות.

8. בהמשך להחלטת בית המשפט המחוזי נערכה בחינה של תכנית הריקון המלא של המכל על ידי המשרד להגנת הסביבה (ראו פירוט לעניין זה במסגרת סעיפים 19-22 להודעת המדינה מיום 26.4.17, הכולל אף התייחסות באשר למסגרת הזמנים הרלוונטית אותה העמידה המערערת). כאן המקום לציין, כי על פי הנמסר מטעם המשרד להגנת הסביבה, ביום 28.5.17 התקיימה ישיבת "מנחה לאומי" בה נדונה - בין היתר - סוגיית אופן ריקונו הסופי של המכל מתחת לקו אי ספיקת המשאבות לרקע תכניות שהוגשו מטעם המערערת, ודרישות המשרד להגנת הסביבה שהועמדו בעניין זה. זאת, על מנת לקבוע תנאים רלוונטיים לריקון המכל בגדרי היתר הרעלים למערערת. עוד ראוי לציין, כי לאחרונה הגישה המערערת תכנית ריקון מוצעת נוספת באמצעות אידוי טבעי בסיוע מפוחים חיצוניים למיכל, לצד תכנית הריקון באמצעות משאבה טבולה שנבחנה בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי, ואף זו נבחנה במסגרת דיון המנחה הלאומי.

9. יודגש, כי משך הזמנים להשלמת הליך הריקון המלא בכל אחת מהחלופות שנדונו במסגרת המנחה הלאומי עומד על מספר חודשים, וזאת לצורך קיומו של הליך ריקון מפוקח ומבוקר.

כך, על פי הנמסר מטעם המשרד להגנת הסביבה, המועד הצפוי להשלמת הליך הריקון בתכנית המשאבה הטבולה - בהנחה של תחילת הליך ריקון בסוף חודש יולי הקרוב - הוא במהלך חודשים נובמבר-דצמבר שנה זו, 2017, קרי המדובר בהליך ריקון שמשכו כחמישה חודשים. השלמת הליך הריקון באמצעות האידוי הטבעי בסיוע מפוחים חיצוניים, תחת אותה הנחה, צפוי להסתיים במהלך ינואר 2018, קרי משכו הוא כשישה חודשים (תוספת של כחודש ימים בלבד לעומת החלופה של שימוש במשאבה טבולה).

10. העולה מן האמור, הוא כי הליך ריקון בטיחותי ומבוקר של כמות האמוניה המצויה מתחת לרף אי ספיקת המשאבות צפוי לערוך מספר חודשים לא מבוטל, כמפורט.

11. על פי הנמסר מטעם המשרד להגנת הסביבה, בהמשך לישיבת המנחה הלאומי המשרד ערוך למתן החלטה באשר לתכנית הריקון המאושרת הצפויה בימים הקרובים. לצד זאת יצויין, כעולה מאשר תואר לעיל, כי המערערת הגישה תכנית נוספת, שונה מזו שאושרה לבחינה על ידי בית המשפט המחוזי, לה עדיפות בהיבטים סביבתיים, ואף משכך טרם התקבלה הכרעת המשרד להגנת הסביבה במועדים שנקבעו לצורך כך בהחלטת בית המשפט המחוזי. בקשה מתאימה צפויה להיות מוגשת בעניין זה.

ההבהרה הנדרשת – בקשת המדינה

12. משמעות כל אשר פורט לעיל היא כי אף אם תינתן הוראה להתחיל בהליך ריקונו המלא של המכל באופן מידי, הרי שזה צפוי להסתיים לכל המוקדם לקראת סוף שנה זו, או לכל המאוחר, סמוך לאחר מכן, בראשית שנת 2018. קל וחומר שאלה הם פני הדברים ככל שאכן ימולא המכל מחדש (בכפוף לעמידה בתנאים הרלוונטיים), בהתאם להגיונה ותכליתה של החלטת בית המשפט הנכבד מיום 28.5.17.

מכאן, כי דרושה הבהרה שיפוטית האם כוונת בית המשפט בנסיבות האמורות היא כי ביום 31.7.17 יעמוד המכל בקו אי ספיקת המשאבות, ורק לאחר מכן יחל הליך הריקון הסופי והמוחלט בהתאם להוראות ומסגרות הזמן שייקבעו לעניין זה.

13. כאן המקום לציין כי הן במסגרת הדיון על פה בפני בית המשפט הנכבד ביום 4.4.17, הן במסגרת בקשת המדינה להכנסת אנייה מיום 9.4.17 (ראו לדוגמא סעיף 20 לבקשה), הן במסגרת הודעת המדינה מיום 26.4.17 (ראו לדוגמא בגדרי סעיף 1 להודעה), הבהירה המדינה עמדתה כי ביום 1.6.17 – הוא המועד הקובע שקדם להחלטת בית המשפט הנכבד – על המכל היה לעמוד ברף אי ספיקת המשאבות, בניגוד לריקונו המלא כפי שנקבע כעת בהחלטה.

14. בזהירות המתחייבת, דומה כי המערערת אף היא הבינה את החלטת בית המשפט הנכבד כמתייחסת אכן לריקון המכל עד לגובה אי ספיקת המשאבות בהודעתה מיום 29.5.17. אילולא כן התחייבות המבקשת לפיה "היא מתחייבת לעמוד בכל תנאי ההחלטה, ללא יוצא מן הכלל, ולקיימם ככתבם וכלשונם" אינה מובנת על רקע מסגרות הזמנים שהעמידה המערערת עצמה בתכניות הריקון שהגישה לאישור המשרד להגנת הסביבה.

15. מכל מקום יודגש, בכל הכבוד, כי הבהרה כאמור נדרשת באופן דחוף ביותר. זאת, שכן ככל שאכן כוונת בית המשפט הנכבד היא לריקון מלא ומוחלט של המכל עד יום 31.7.17 (עניין שכאמור אינו עולה בקנה אחד עם הצרכים הבטיחותיים בעניין זה), הרי שאינו עוד אפשרות מעשית למתן אישור להבאת אנייה או אניות נוספות, ודומה - בכל הכבוד ובהירות הנדרשת - כי תכלית ההחלטה נשמטת.

16. לא למותר אף להדגיש, כי עמדת המשרד להגנת הסביבה היא כי הסיכון הנשקף מריקונה של כמות האמוניה שנותרה במכל מתחת לקו אי ספיקת המשאבות באופן מהיר שאינו מבוקר מקים סיכון ממשי לבריאות הציבור והסביבה.

ממילא, על רקע האמור, דומה כי יש לאפשר ריקון בטיחותי, מבוקר וסדור בהתאם להנחיות מקצועיות שייקבעו כנדרש לעניין זה בהקדם.

17. כאן המקום אף לציין כי המשרד להגנת הסביבה פועל לחידוש היתר הרעלים של המערערת באופן "שיקפיא" את המצב הקיים, קרי להארכת היתר הרעלים עד ליום 31.7.17, הוא המועד שקבע בית המשפט הנכבד להשלמת הליך הריקון הסופי של המיכל (נוכח פקיעתו של ההיתר ביום 1.6.17), באופן שאינו מאפשר הוספת אמוניה, בשלב זה, למכל עד להחלטה שיפוטית בבקשה זו. בהמשך להחלטה שיפוטית רלוונטית כאמור יעוגנו הוראות מתאימות במסגרת היתר הרעלים, בין ככל שיימצא כי ניתן להוסיף ולקדם הליכי אישור כניסת אניה או אניות לצורך מילוי המכל, ובין אם יימצא כי אין מנוס עוד מלקבוע הוראות בהיתר לריקונו המלא של המכל – הכל בכפוף להחלטה שיפוטית (ראו סיפת סעיף 15 להחלטה).

18. לצד האמור יודגש ויובהר לשם העמדת התמונה העובדתית השלמה על מכונה, כי בהמשך להליכי בחינת החלופות שפורטו בפני בית המשפט הנכבד טרם מתן החלטתו - הליכי בחינה שנערכו אף בשים לב לאשר צויין בהודעת המדינה מיום 26.4.17 (ראו לדוגמא סעיף 33 להודעה, במסגרתו צויין כי "יכול ותישקל תקופה נוספת של שימוש במכל האמוניה") - פרסם משרד האוצר "קול קורא למתן הצעות לאספקה שוטפת של אמוניה למשק". במענה לקול הקורא הוגשו מספר הצעות וביום 28.5.17 התקיימה ישיבה בראשות מנכ"ל משרד האוצר, בהשתתפות הגורמים הממשלתיים הרלוונטיים לעניין, ובמסגרתה הוצגו בתמצית החלופות שהתקבלו במענה ל"קול קורא". בישיבה נמצא כי החלופות אשר ביחס אליהן קיימת היתכנות עקרונית למתן האישורים וההיתרים הנדרשים מטעם משרדי הממשלה, ושאינן דורשות סיוע כספי מהמדינה, הן אלה: הקמת מקשר ימי על ידי חיפה כימיקלים, וכן הקמת מפעל לייצור אמוניה בדרום המדינה על ידי גורם פרטי אחר. לאור האמור, הוחלט בתום הישיבה כי גורמי הממשלה הרלוונטיים יפעלו לקידום פתרון לטווח ארוך שישלב את שני הפתרונות האמורים (והכל, בכפוף לכלל ההליכים הנדרשים על פי דין).

במקביל, המשרד להגנת הסביבה מקיים בחינות רלוונטיות נוספות לעניין חלופות הטווח הקצר. בין אלה, נבחנות שלוש חלופות: שימוש באניה בנפח קטן תוך הזרמה ישירה למפעל (ללא שימוש במיכל), שימוש באניות קטנות ומילוי המכל בכמות מוקטנת, וכן שימוש באיזוטנקים לכלל צרכי המשק. הודעה לעניין החלופה שנדונה במעמד צד אחד תוגש במועד שנקבע לכך. חלופות אלה, ככל החלופות, תיבחנה בראש ובראשונה למול כלל היבטי הבטיחות הרלוונטיים, וקידומן כפוף כמובן אף להחלטה שיפוטית מתאימה.

גורמי המדינה הרלוונטיים יוסיפו לבחון חלופות אלה כולן במכלול ההיבטים והשיקולים הצריכים לעניין, אף בשים לב להחלטת בית המשפט הנכבד.

צילום הקול הקורא מיום 11.5.17 מצורף ומסומן מש/2.

19. **סיכומם של דברים**: לרקע כל אשר פורט לעיל המדינה תבקש כי בית המשפט הנכבד יבהיר באופן דחוף את החלטתו, כך שייקבע כי **ביום 31.7.17 יעמוד המכל בקו אי ספיקת המשאבות, ורק לאחר מכן יחל הליך הריקון הסופי בהתאם להוראות ומסגרות הזמן שייקבעו לעניין זה.**

העובדות האמורות בהודעה זו נתמכות בתצהירו של מר ישראל דנציגר, מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה.

20. עמדות הצדדים לבקשה:

ב"כ המערער, עו"ד בנקל, מסר כי "המערער מסכימה ומצטרפת לבקשת המדינה, כאמור בסעיף 19 לבקשה".

ניסיונות לקבלת תגובתה של ב"כ המשיבה 1 לא צלחו, ומשכך מוגשת בקשה זו ללא תגובתה.

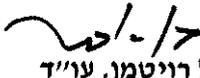
ב"כ המערער, עו"ד בראנץ, מסר כי המשיבה 3 אינה מתנגדת לבקשה.

ב"כ המשיבה 4, עו"ד חגי קלעי, מסר: "בהחלטת בית המשפט הנכבד מיום 4.4.2017, הורה הוא לבית המשפט המחוזי לקבוע מסמרות לעניין לוחות הזמנים לריקון סופי של מיכל האמוניה. על פי החלטת בית המשפט המחוזי מיום 6.4.2017 היה על המערער להשלים את ההערכות לריקון סופי ומוחלט של המכל (לרף של 0 טון אמוניה) באמצעות משאבה טבולה **עד ליום 20 במאי**. משמע, על פי החלטת בית המשפט המחוזי, **כיום** המשיבה אמורה להיות מסוגלת לבצע ריקון של מכל האמוניה עם משאבה טבולה לאלתר. בהקשר זה, למיטב ידיעת המשיבה 4 טרם הושלמו התנאים שנקבעו בהחלטתו של בית המשפט המחוזי (והמערער לא הציגה כאן או בבית משפט קמא תוכנית מפורטת לריקון המכל וראיות לכך שהשלימה את הליך רכישת המשאבה הטבולה). ממילא, המערער לא הציגה לבית משפט זה או לבית משפט קמא תחשיב של פרק הזמן שידרש לריקון מוחלט של המכל מתחת לקו משאבות באמצעות משאבה טבולה. בהמשך לכך, **מהודעת המדינה עולה כי כעת, פרק זמן משמעותי ביותר לאחר שחלף המועד האחרון לבחינת דרכים לרוקן את מכל האמוניה עד סופו, נולדה חלופה חדשה (וסודית), וראו סעיף 8-11 להודעת המדינה. למותר לציין כי המערער והמדינה גם יחד לא פנו לבית המשפט המחוזי בבקשת להארכת מועד**. מכל מקום, ברי כי ככל שהמערער תפעל באופן מיידי למילוי המכל כמבוקש על ידה, ותחת ההנחה שהיא השלימה את הליך רכישת המשאבה הטבולה ויכולה, לאחר שהמכל יתרוקן לקו ספיקת משאבות, להתקין את המשאבה הטבולה באופן מיידי, ודאי שהיא תוכל להשלים את הריקון בפרק זמן קצר, כך שביום 31.7.2017 יהיה המכל ריק לחלוטין. מכל מקום, נוכח סד הזמנים הקצר מאוד שניתן למשיבה 4 לגבש תשובה זו, ונוכח העובדה שהבקשה מטעם המערער הוגשה מבלי

שהמערערת יצרה קשר עם ב"כ המשיבה 4 לקבל תגובתה, המשיבה 4 תגיש תגובה
מטעמה בנפרד".

היום, ז' בסיון תשע"ז
01 ביוני 2017

אבישי קראוס, עו"ד
סגן בפרקליטות המדינה

יובל רויטמן, עו"ד
ממונה על ענייני הבג"צים
בפרקליטות המדינה

תצהיר

אני הח"מ מר ישראל דנציגר, ת"ז 029327731, לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה כדלקמן:

1. תפקידי הוא המנהל הכללי של המשרד להגנת הסביבה.
2. אני עושה תצהירי זה בתמיכה לעובדות המפורטות בבקשת ההבהרה מטעם המדינה מיום 28.5.17, ברע"פ 2841/17.
3. קראתי את הבקשה. העובדות המצויות בה ידועות לי מתוקף תפקידי והינן אמת למיטב ידיעתי.
4. אני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ, אליארי עו"ד, מאשר בזאת כי ביום 1.6.17 הופיע בפני אליארי, המוכר לי אישית, ולאחר שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי אם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על תצהירו זה.

אביב שהרצני, עו"ד,
מ.ר. 25755

תוכן עניינים נספחים

שם הנספח	נספח
צילום החלטת בית המשפט המחוזי מיום 6.4.17, המצויה בתיק בית המשפט הנכבד	מ/ש 1
צילום הקול הקורא מיום 11.5.17	מ/ש 2

מש/1

צילום החלטת בית המשפט
המחוזי מיום 6.4.17, המצויה
בתיק בית המשפט הנכבד

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

בפני כבוד השופטת תמר שרון נתנאל

המעוררת חיפה כימיקלים בע"מ

נגד

המשיבים
 1. עיריית חיפה
 2. היועץ המשפטי לממשלה
 3. התאחדות התעשיינים בישראל
 4. צלול- עמותה לאיכות הסביבה ע.ר 580350940

החלטה

- 1
 2 1. ביום 1.3.17 ניתן על ידי פסק דין, בתיק זה (להלן: "פסק הדין"), בערעור שהוגש על החלטת
 3 בית המשפט לעניינים מקומיים בחיפה, שניתנה בתיק ב"ש 191/17 (במסגרת ת"פ 542/11), בעניין צו
 4 שניתן לפי סעיף 17 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, אשר הורה על הפסקת עיסוק בעסק, שהוא
 5 מסוף האמוניה הארצי (להלן: "המכל").
 6
 7 בפסק הדין דחיתי את הערעור בהתייחס להחלטת בית משפט קמא להורות על הפסקת
 8 העיסוק בעסק וקבעתי כי ביצוע הצו לריקון המכל יעוכב עד 1.4.17, כאשר במועד זה, על המכל להיות
 9 ריק, לחלוטין, מאמוניה. בנוסף, אסרתי על מילוי המכל, וכן אסרתי על הבאת אניית אמוניה נוספת
 10 וקבעתי כי "תוקף צו זה תקף עד לסיום ההליך העיקרי או עד למתן החלטה המורה אחרת".
 11
 12 2. ביום 6.3.17 הגישה המערערת לבית משפט זה "בקשה לשינוי הצו שניתן בקשר עם ריקון
 13 מסוף האמוניה" ובה הודיעה, כי לא ניתן באמצעים שבידיה כיום, לרוקן את המכל עד תום, אלא רק
 14 עד כמות של 600 טון, אשר נשארה בתחתית המכל ולכן, ביקשה לשנות את הצו כך שהוא יורה כי
 15 ריקון המכל יבוצע עד לגובה היניקה המינימלי ותיוותר במכל כמות של 600 טון. לחילופין, ביקשה
 16 המערערת, כי תינתן לה ארכה לביצוע ריקון המכל עד תומו, על מנת שניתן לרוקן אותו באופן
 17 בטיחותי.
 18
 19 בהמשך התברר כי נתון זה רחוק מלהיות מדויק וכי כיום נותרה במכל כמות של 360 טון
 20 בלבד. הסבר לכך שמעתי רק היום מפי מר עמיחי זיידר, סמנכ"ל תפעול במערערת, אשר נכח בכל
 21 הדיונים שנערכו בפניי.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ' נ' עיריית חיפה ואח'

- 1
- 2 3. בסופו של דיון קצר, שהתקיים בפניי בבקשה הנ"ל, ביום 26.3.17, ולאחר שסברתי כי אין
- 3 בפניי די נתונים על מנת שאוכל להחליט בבקשה, ניתנו על ידי הוראות בדבר הכנת תכנית ריקון, אשר
- 4 תיבדק על ידי המשרד להגנת הסביבה, תוך התייחסות גם להצעות לריקון המכל, אשר הובאו בחוות
- 5 דעת שהוגשה מטעם פרופ' קינן וקבעתי דיון משלים ליום 6.4.17.
- 6
- 7 לאחר הדברים האלה, הגישה המערערת בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון (רע"פ
- 8 2841/17) ובהחלטת בית המשפט העליון מיום 4.4.17, נתן בית המשפט העליון הוראות בדבר המשך
- 9 הדיון בפניו והוסיף וקבע, בסעיף 6 להחלטה:
- 10
- 11 "6. הדיון שהועד להתקיים בפני בית המשפט המחוזי בחיפה
- 12 הנכבד, בתאריך 6.4.17, לבחינת הדרך הנדרשת לריקון מוחלט
- 13 של מכל האמוניה מרמתו הנוכחית (כ - 360 טון אמוניה)
- 14 יתקיים כסדרו והצדדים ידווחו לגבי מה שעלה בו בהודעות
- 15 שימסרו בתאריך 9.4.17".
- 16
- 17 4. לפיכך, קיימתי את הדיון והחלטה זו ניתנת על ידי לאחר הדיון שהתקיים היום ובו נכחו נציגי
- 18 המערערת, המשיבות 1,2 ו-4. בנוסף נכחו, מר עמיחי זיידר, סמנכ"ל תפעול במערערת; פרופ' אחוד
- 19 קינן; מר שלמה כץ, מנהל מחוז חיפה במשרד להגנת הסביבה; יועמ"ש מחוז חיפה במשרד להגנת
- 20 הסביבה; עו"ד גבי רומי אבן דגן ראש אגף חומרים מסוכנים במשרד להגנת הסביבה ומר יוסי רבי,
- 21 ראש תחום ניהול והערכת סיכונים במשרד להגנת הסביבה.
- לקראת הדיון הגישה עיריית חיפה הודעה, אליה צורף פרוטוקול הדיון שהתקיים בבית
- המשפט העליון ביום 4.4.17, לרבות ההחלטה שניתנה לאחריו; חוות דעת מטעם פרופ' קינן שנתמכה
- בהצהרות מומחים נוספים ופרוטוקול שיחה ששודרה ברדיו בהשתתפות פרופ' קינן ומר זיידר.
- היועץ המשפטי לממשלה הגיש "הודעה על הגשת התייחסות המשרד להגנת הסביבה" (להלן:
- "המשרד"), אליה צורפה תכנית לריקון המכל מטעם המערערת, התייחסות המומחה מטעם המשרד,
- מר דן קוגניקארו; התייחסות המשרד לתכנית הריקון שהגישה המערערת וכן התייחסות המשרד
- לאפשרויות ריקון המכל שהועלו על ידי פרופ' קינן בחוות דעתו.
- 22
- 23 5. מהמסמכים שהוגשו וכן מהדיון שהתקיים בפניי היום, התברר שהמערערת הגישה למשרד
- 24 להגנת הסביבה תכנית ריקון כללית, הממליצה על ריקון המכל בדרך של אידוי האמוניה באמצעות

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

- 1 אמוניה חמה וכי המערערת בוחנת גם אפשרות לרוקן את האמוניה באמצעות משאבה טבולה אשר
2 תוכנס מאחד הפתחים הנמצאים בגג המכל.
3
- 4 על פי תכנית הריקון שהוגשה על ידי המערערת, החלופה של איזוי אמורה להימשך כחצי שנה,
5 והשלבים הראשוניים, שהם היערכות, תכנון הנדסי, רכש, בנייה והקמה, אמורים להימשך כחודשיים.
6 בטרם ביצוע הריקון, תידרש גם תכנית עבודה מפורטת והריקון עצמו אמור להימשך, ככל
7 שמשמשים בשלושה מרחסים, 35-70 יום. הובהר, כי לוח זמנים זה אינו סופי וכי הוא אינו כולל את
8 פרק הזמן שיידרש למשרד להגנת הסביבה לבדוק את התכניות ולהיערך לביצוע, גם תוך עירוב גורמים
9 נוספים במשק, על מנת להבטיח את בטיחות הריקון.
10
- 11 בקשר לחלופה של ריקון באמצעות משאבה טבולה, נכתב בנספח ב' להודעה בדבר התייחסות
12 המשרד, כי המערערת בוחנת אפשרות זו, אולם טרם אותרה משאבה כזו, המתאימה לפתח הקיים.
13 עוד נכתב, כי אם הליך זה יתאפשר, יקוצר לוח הזמנים בכ - 40 יום.
14
- 15 6. בדיון היום התברר, כי חיפה כימיקלים החלה, למעשה - כך על פי דברי מר זיידר - בהיערכות
16 לביצוע החלופה של ריקון באמצעות משאבה טבולה. מר זיידר ציין, בדבריו (בניגוד לאמור
17 בהתייחסות המשרד להגנת הסביבה), כי אותרה משאבה כזו ואף הוזמנה מהיצרן. אין מדובר ב"מוצר
18 מדף" ולכן ייצור המשאבה אורך כעשרה ימים. להבאתה לארץ, כולל שחרורה מהמכס והבאתה
19 למפעל, נדרשים עוד עשרה ימים. מר זיידר הוסיף וציין, שיהיה צורך בפעולות בנייה והכנה במכל על
20 מנת לאפשר שימוש במשאבה. לדבריו, התכנון יארך כחודש וחצי, כאשר, במקביל, המערערת
21 מתקדמת ברכש וביבוא של המשאבה. הריקון יעשה בקצב של כ 5 טון ביום ויארך כחודשיים או
22 קצת יותר.
23
- 24 7. שמעתי גם דברים מפי פרופ' קינן, אשר טען, כי ריקון באמצעות משאבה טבולה מעולם לא
25 נעשה ועמד על האפשרויות שהוא הציע. מר יוסי רבי, מהמשרד להגנת הסביבה ציין, כפי שגם כתוב
26 במסמכים שצורפו להודעת המשרד, כי האפשרויות שהועלו על ידי פרופ' קינן אינן מקובלות על
27 המומחה מטעם המשרד, מר דן קוג'יקאר.
28
- 29 הגב' אבן דגן, ראש אגף חומרים מסוכנים במשרד להגנת הסביבה, ציינה את החשיבות
30 שבבדיקה מדוקדקת וזהירה של החלופות השונות והסבירה שהמשרד מתייעץ גם עם מומחים בחו"ל
31 וכי ההליך אורך זמן. לדבריה, כל חלופה שתצמצם את לוחות הזמנים ולא יהיה בה סיכון, תאושר על
32 ידי המשרד והוסיפה, כי לאחר שהמערערת מצאה משאבה טבולה מתאימה, המשרד יאמץ חלופה זו,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

- 1 בכפוף לתכנית מתאימה, היערכות של המפעל ושל גופי החרום המתאימים. לדבריה, לשם תכנון ורכש,
2 יש צורך בחודשיים.
- 3
- 4 8. לא אפרט את כל טענות הצדדים ואסתפק בכך שאציון, כי באי כוח העירייה הביאו בפניי
5 טענות שונות בנוגע לאופן התנהלות המערערת, המשרד להגנת הסביבה והמדינה, לרבות טענה בדבר
6 אי המצאת תכניות המכל ומסמכים נוספים, אשר יאפשרו להם לבדוק את טענותיהם של המערערת
7 ושל המשרד וביקשו, שוב, כי אורה למערערת להעביר לידם מסמכים אלה. לבקשה זו הצטרף ב"כ
8 עמותת צלול, אשר העלה טענות שונות, בין היתר באשר לפרוצדורה של ניהול הדיון, העדר חזקת
9 תקינות מינהלית במקרה זה ועוד. כן נתבקשתי לקבוע סנקציות וערבויות, כפי שנהוג לקבוע בבקשות
10 לעיכוב ביצוע.
- 11
- 12 ב"כ המערערת טען, כי הרגולטור, היינו - המשרד להגנת הסביבה, הוא שנושא באחריות. כן
13 טען, כי התאריך 1.3.17 לא נקבע כתאריך סופי, שלאחריו לא יחודש ההיתר, ואם נקבע כך, לא הייתה
14 סמכות לקבוע זאת. לדבריו, הגורם המוסמך בעניין תכנית לריקון המכל הוא המשרד להגנת הסביבה
15 ואילו לפרופ' קינן אין מומחיות בתחום. לטענתו, כפי שהוא מבין את החלטת בית המשפט העליון, על
16 בית משפט זה לקבוע, במסגרת דיון זה, את הדרך הנדרשת לריקון מלא של המכל, במסגרתה יקבע
17 בית המשפט גם מסגרת זמנים, אך כל עוד קיים צו עיכוב הביצוע, שהוצא על ידי בית משפט העליון,
18 אין להתחיל במימוש תכנית הריקון ומניין הזמנים יחל רק מהרגע בו יוסר צו עיכוב הביצוע.
- 19
- 20 עו"ד לדרר, ב"כ היועץ המשפטי לממשלה, ציין אף הוא כי על פי החלטת בית המשפט העליון
21 הדיון שהתקיים היום בפניי נועד לבחון את הדרך הנכונה לריקון המכל ודרך זו יכולה לכלול
22 התייחסות לפרקי זמן, לשלבים ולמשך הזמן, אך, להבנתו, לא ניתן לתת החלטה אופרטיבית, הנוקבת
23 בתאריך.
- 24
- 25 9. לאחר ששקלתי את כל אשר נטען בפניי, אבהיר, תחילה, כי הגוף המקצועי, האמון על הטיפול
26 בחומרים מסוכנים לרבות, כמובן, על אופן ריקון המכל ועל הדרך בה ייעשה הדבר, תוך נקיטה בכל
27 השיטות והאמצעים על מנת להבטיח ריקון בטוח ומהיר ככל האפשר, הוא המשרד להגנת הסביבה וכי
28 אין מקום שבימ"ש זה יכפה על המשרד שימוש בדרך שנפסלה על ידו. ככל שניתן לעשות זאת, אם
29 ניתן (ואינני מביעה בכך כל דעה), לא ניתן לעשות זאת במסגרת זו של דיון. לטעמי, אין בידי סמכות
30 "לבחור" באחת מהאפשרויות שהציע פרופ' קינן וממילא, טיב הדיון ומסגרת הדיון אינם מאפשרים
31 בחינה הולמת של האפשרויות ומתן החלטה מושכלת.
- 32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

10. כאמור - שתי האפשרויות המקובלות גם על המשרד להגנת הסביבה (בכפוף לבדיקת התוכניות ואישורן) הן אפשרות האידוי באמצעות אמוניה חמה ואפשרות המשאבה הטבולה. על פי הנתונים שהובאו בפניי נראה, כי האפשרות של המשאבה הטבולה היא האפשרות העדיפה. ההליך נראה פשוט יותר וקצר יותר בזמן והמערכת כבר החלה בשלב הראשון של ביצועו.
- אשר ללוח הזמנים אציין, כי בהינתן מצב בו אניית אמוניה אינה מגיעה לחופי ישראל ואין מזרימים אמוניה נוספת לתוך המכל וכאשר המשימה היא ריקון המכל מהכמות של 360 טון שנותרה בו, יש לערוך איזון חדש - איזון בין הסיכון הטמון באותם 360 טון אמוניה כאשר הם מצויים במכל ובין הסיכונים הצפויים מהליך ריקון שלא נבחן כראוי ואינו בטיחותי דיו.
- לפיכך, מצד אחד יש לאפשר למערערת להגיש תכנית מפורטת לריקון המכל, באמצעות המשאבה הטבולה, לבצע את כל הפעולות הנדרשות לשם ביצוע הריקון ולבצעו באופן רציף ובפרק זמן קצר ככל הניתן. כן יש לאפשר למשרד להגנת הסביבה שהות מספקת על מנת לבחון את תכנית הריקון, תוך שיתוף כל הגורמים הנדרשים, לשם הבטחת פעולת הריקון.
- מצד שני, ניסיון העבר (כפי שהוא עולה מכל אשר הובא בפני הערכאות השונות בנוגע למערך האמוניה) מוכיח כי על אף שהסיכון המשמעותי ממערך האמוניה ידוע מזה שנים ועל אף החלטות שהתקבלו, הן על ידי הממשלה והן על ידי המשרד להגנת הסביבה, הן בנוגע לצורך להפסיק את פעולת מערך האמוניה, הן באשר לצורך למצוא חלופות למכל האמוניה ואו להספקת אמוניה למשק, והן בעניין הגשת תכנית ריקון על ידי המערערת ובדיקתה על ידי המשרד, הנושא לא טופל כראוי ובקצב סביר ועברו שנים רבות ללא שגובשו פתרונות מתאימים וגם כיום - על אף הזמן הרב שעבר, התכנית לריקון המכל נמצאת בחיתוליה.
11. ניסיון העבר - לרבות התנהלותו של המשרד להגנת הסביבה עד כה ולרבות עמדותיה השונות ולעיתים סותרות של המדינה, כפי שהובאו בהליך שבפניי ובהליך בפני ביהמ"ש העליון - מוכיח, כי ללא קביעת מסגרת זמנים ברורה, עלול מצב זה להימשך עוד חודשים רבים, כאשר הסיכון הנובע מהימצאות אמוניה במכל - גם אם בכמות של 360 טון "בלבד", מחייב ריקון המכל בהקדם האפשרי וללא גרירת רגליים נוספת. אוסיף ואומר, כי יש גם לתת את הדעת לצורך לבדוק את המכל מבפנים, לפני כל מילוי נוסף שלו, דבר המחייב, ממילא, את ריקונו.
- לאחר שנתתי דעתי לפרקי הזמן אותם ציינו נציגי המערערת והמשרד להגנת הסביבה ולכל הטענות שהובאו בפניי, נראה, כאמור, כי הדרך העדיפה לריקון המכל היא באמצעות משאבה טבולה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"א 17-02-32954 חיפה כימיקלים בעמ נ' עיריית חיפה ואח'

- 1 סבורה אני, כי ניתן לקצר מאד את לוחות הזמנים שצוינו על ידי המערערת ועל ידי המשרד
 2 להגנת הסביבה ואדגיש כי בשים לב לסיכון שעדיין נשקף מהימצאות אמוניה במכל, על הגורמים
 3 השונים לתת עדיפות לנושא ולהתגייס לביצוע כל הנדרש בפרקי זמן קצרים וכי ניתן לעשות זאת, ללא
 4 שייפגע נושא הבטיחות.
 5
 6 לטעמי, פרק זמן של 14 ימים מהיום (בהתחשב בחג הפסח) די בו על מנת שהמערערת תמציא
 7 לידי המשרד להגנת הסביבה, תכנית מפורטת, הכוללת תכנית עבודה, לריקון המכל באמצעות משאבה
 8 טבולה ובמקביל על המערערת להשלים את הליכי הרכש והיבוא של המשאבה.
 9
 10 עוד אומר, כי גם בהתחשב במורכבות העניין ובצורך להתייעץ עם מומחים ועם גורמים
 11 נוספים, פרק זמן של 30 ימים, מהיום בו יתקבלו במשרד התוכניות שיוגשו על ידי המערערת, די בו
 12 לשם בחינת התכניות על ידי המשרד להגנת הסביבה, לרבות התייעצות עם כל הגורמים הרלבנטיים
 13 שהמשרד ימצא לנכון להתייעץ עמם ולרבות תיקונים בתכניות, ככל שיידרשו ואישור התכניות
 14 הסופיות.
 15
 16 במקביל, ותכל המערערת להיערך לריקון המכל, אשר יחל בתוך 10 ימים מהיום בו התוכניות
 17 יאושרו סופית על ידי המשרד. על ריקון המכל להתבצע באופן רציף, בפיקוח המשרד להגנת הסביבה,
 18 עד לריקון המלא.
 19
 20 כמובן שריקון המכל כפוף להחלטה שניתנה על ידי בית המשפט העליון בדבר עיכוב ביצוע
 21 פסק הדין וכפוף להחלטות נוספות, ככל שתינתנה על ידי בית המשפט העליון מכאן ואילך.
 22
 23 מאחר שעיכוב הביצוע ניתן בהחלטת בית המשפט העליון, לא לי לשקול את הבקשה לקבוע
 24 סנקציות /או ערבויות.
 25
 26
 27 המזכירות תמציא החלטה זו לצדדים עוד היום.
 28
 29 ניתנה היום, י' ניסן תשע"ז, 06 אפריל 2017, בהעדר הצדדים.
 30

תזר שרון נתנאל, שופטת

31
32

מש/2

צילום הקול הקורא מיום

11.5.17

מדינת ישראל

קול קורא

למתן הצעות לאספקה שוטפת של אמוניה למשק

משרדי הממשלה מזמינים את הציבור להגיש הצעות למודלים
עסקיים אשר יאפשרו אספקה שוטפת של אמוניה למשק.

הצעה למודל עסקי תכלול פירוט אודות כדאיותו הכלכלית,
לוחות הזמנים ליישום, התייחסות להשלכות המודל על בטיחות
הציבור ואיכות הסביבה, אישורים והיתרים נדרשים, וכן כל פרט
לבנטי אחר הנדרש לדעת הגורם המגיש.

את המידע יש להגיש בדואר אלקטרוני בכתובת:
ammonia@mof.gov.il עד ליום א' ה-21 במאי, 2017.

יום חמישי, ט"ו באייר תשע"ז | 2017

העמותה